

Ett demokratigap på över 20 procentenheter

Inför riksdagsvalet 2026 är fler än var sjätte röstberättigad i Sverige född utomlands – omkring 17 procent. Aldrig tidigare har så många utrikes födda haft möjlighet att rösta i ett svenskt riksdagsval.

Samtidigt finns stora skillnader i valdeltagandet. I riksdagsvalet 2022 röstade **67 procent av de utrikes födda**, jämfört med **77 procent bland inrikes födda med två utrikes födda föräldrar** och **90 procent bland inrikes födda med två inrikes födda föräldrar**.

Det är ett betydande demokratigap – och Järvaveckan Researchs rapport visar att skillnaderna också är stora mellan olika befolkningsgrupper, mellan kvinnor och män och mellan olika delar av Sverige.

Sex stora befolkningsgrupper i fokus

Med hjälp av specialbeställd statistik från SCB studerar Järvaveckan Research valdeltagandet bland personer med bakgrund i **Somalia, Eritrea, Etiopien, Syrien, Irak och Iran**.

Rapporten följer utvecklingen mellan **riksdags- och kommunalvalen 2018 och 2022** och skiljer mellan personer som själva är födda i respektive land och personer som är födda i Sverige med en eller två föräldrar därifrån.

Resultaten visar ett tydligt mönster: **valdeltagandet minskade i samtliga sex studerade grupper mellan 2018 och 2022 – och betydligt mer än i Sverige som helhet**.

I riksdagsvalet minskade valdeltagandet nationellt med omkring 3 procentenheter. Bland de sex grupperna var nedgången:

Somalia: 79,1 → 66,9 procent, **–12,2 procentenheter**

Syrien: 73,6 → 61,7 procent, **–11,9**

Eritrea: 78,8 → 68,0 procent, **–10,8**

Irak: 69,7 → 61,0 procent, **–8,7**

Etiopien: 77,6 → 69,9 procent, **–7,7**

Iran: 78,1 → 71,2 procent, **–6,9**.

Svensksomalier hade högst valdeltagande av de sex grupperna 2018. Fyra år senare hade valdeltagandet fallit med drygt **12 procentenheter**.

Ännu större nedgång i kommunalvalen

Samma utveckling syns i kommunalvalet. Där minskade valdeltagandet i Sverige totalt med 3,6 procentenheter, medan nedgången bland de studerade grupperna varierade mellan **8 och 14 procentenheter**. Störst var minskningen bland personer med eritreansk bakgrund, följt av personer med somalisk bakgrund.

År 2022 var valdeltagandet i kommunalvalet **47,7 procent bland personer med eritreansk bakgrund, 60,8 procent bland personer med somalisk bakgrund och 52,7 procent bland personer med syrisk bakgrund**, jämfört med **80,8 procent i riket totalt**.

Födda i Sverige röstar oftare – men stora könsskillnader finns

En av rapportens tydligaste slutsatser är att valdeltagandet genomgående är högre bland personer som är **födda i Sverige med en eller två utrikes födda föräldrar** än bland personer som själva har invandrat från de sex studerade länderna.

Skillnaderna är särskilt stora bland kvinnor. I riksdagsvalet 2022 röstade exempelvis:

- **84 procent av Sverigefödda kvinnor med eritreansk bakgrund**, jämfört med 67 procent av de utrikes födda kvinnorna.
- **83 procent av Sverigefödda kvinnor med iransk bakgrund**, jämfört med 70 procent.
- **76 procent av Sverigefödda kvinnor med somalisk bakgrund**, jämfört med 70 procent.

Men utvecklingen är inte entydig. Bland Sverigefödda personer med somalisk bakgrund röstade exempelvis **76 procent av kvinnorna men endast 60 procent av männen**.

I kommunalvalet blir generationsskillnaderna i vissa grupper ännu större. Bland personer med eritreansk bakgrund röstade **46 procent av de utrikes födda**, jämfört med **76 procent av de Sverigefödda**. Bland kvinnorna var motsvarande siffror **48 respektive 84 procent**.

Valdeltagandet är betydligt lägre i utsatta områden

Rapporten granskar också valdeltagandet i de områden som vid tiden för undersökningen klassificerades av Polisen som utsatta områden, riskområden och särskilt utsatta områden.

I riksdagsvalet 2022 var valdeltagandet:

61,5 procent i särskilt utsatta områden

64,5 procent i riskområden

68,1 procent i utsatta områden

Det kan jämföras med **84,2 procent i riket totalt**. Rapporten visar också att kvinnor generellt hade högre valdeltagande än män i dessa områden.

Skillnaderna blir ännu tydligare på lokal nivå. I **Rinkeby/Tensta** var det totala valdeltagandet 59,8 procent. I **Ronna/Geneta/Lina i Södertälje** var det 55,7 procent – och bland de utrikes födda där röstade **49,9 procent**.

Rapporten visar samtidigt att bostadsområdet spelar roll även för grupper som normalt har ett högt valdeltagande. Även inrikes födda med två inrikes födda föräldrar har i många utsatta områden lägre valdeltagande än rikssnittet.

Varför Somalia, Eritrea, Etiopien, Syrien, Irak och Iran?

De sex länderna har valts eftersom de tillsammans representerar en betydande del av Sveriges befolkning med afrikansk och asiatisk bakgrund.

Personer med bakgrund i **Somalia, Eritrea och Etiopien utgör 54,7 procent av gruppen med afrikansk bakgrund**, medan personer med bakgrund i **Syrien, Irak och Iran utgör 50,8 procent av gruppen med asiatisk bakgrund**. Tillsammans motsvarar de sex grupperna **23,1 procent av alla personer med utrikes bakgrund i Sverige**.

Valdeltagande handlar om mer än ursprung

Rapportens resultat ska inte tolkas som att människors valdeltagande kan förklaras av deras ursprung. Skillnader i **generation, etablering i Sverige, utbildning, inkomst, ålder, kön och andra livsvillkor** är viktiga för att förstå varför människor röstar – eller avstår från att rösta.

Resultaten visar däremot att Sverige har betydande skillnader i politiskt deltagande mellan olika delar av befolkningen. När vissa grupper och bostadsområden återkommande deltar i demokratin i betydligt lägre utsträckning än andra är det en demokratisk utmaning som behöver förstås bättre.